

Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

1 Hankkeen edellyttämät sopimukset, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

1.1 YVA-menettely

Tuulivoimahanke edellyttää YVA-menettelyä. YVA-menettely päättyy yhteisviranomaisen annettua perustellun päätelmän. Perusteltu päätelmä tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

1.2 Osayleiskaavoitus

Tuulivoimahankkeen toteuttaminen edellyttää tuulivoimaosayleiskaavaa, joka laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:ssa (132/1999) tarkoitettuna oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahankkeessa laaditaan tuulivoimaosayleiskaava Ylitornion kunnan alueelle. Osayleiskaavan hyväksyy Ylitornion kunnanvaltuusto.

1.3 Puolustusvoimien lausunto

Alueidenkäyttölain 4 a §:n (132/1999) mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavallvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Tuulivoimaloiden rakentamisella voi olla vaikutusta Puolustusvoimien käyttämien tutkien toimivuuteen tai sotilasilmailuun.

Tuulivoimahankkeen yhteensopivuus Puolustusvoimien toiminnan kanssa varmistetaan pyytämällä Puolustusvoimilta lausuntoa hankkeen hyväksyttävyydestä. Hankkeesta vastaava on saanut Puolustusvoimilta 25.04.2024 puoltavan lausunnon Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahankkeen toteuttamiselle.

1.4 Maankäyttöoikeudet ja –sopimukset, voimajohtoon johtoalueen lunastuslupa

Hankkeesta vastaava on tehnyt kattavasti maanvuokrasopimuksia tuotantoalueella. 110 kV voimajohto vaatii lunastusmenettelyn valtioneuvoston tai maanmittauslaitoksen kautta. Hankkeesta vastaava pyrkii tekemään johtoalueen maanomistajien kanssa ennakkoaltuunottosopimukset ennen varsinaista voimajohtoon johtoalueen lunastusmenettelyä.

Tuulivoimalan käytön päätyttyä voimalan purkamisen, alueen ennallistamisen ja niihin liittyvän vastuunjaon osalta on noudatettava sitä, mitä maanomistajan kanssa on sovittu maanvuokrasopimuksessa. Jos tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta ei ole sovittu vuokralaisen ja maanomistajan kesken, sovelletaan maanvuokralain (258/1966) säännöksiä. Maanvuokralain 76 §:ssä säädetään, että jos muuta ei ole sovittu, vuokralainen on vuokrasuhteen päätyttyä velvollinen siirtämään kiinteistölle rakentamansa rakennuksen tai laitoksen pois ja saattamaan paikan kuntoon. Säännöstä voidaan soveltaa maa-alueen vuokralaisena toimivaan tuulivoimayhtiöön (Hannes Snellman Oy 2023).

Myös käytöstä poistettavan voimajohdon purkamiseen liittyvistä toimista sovitaan lähtökohtaisesti maa-alueen omistajan ja vuokralaisen välisessä maanvuokrasopimuksessa. Näin ollen voimajohdon purkamisen ja alueen ennallistamisen osalta noudatetaan maanvuokrasopimuksen ehtoja. Maanvuokrasopimusten ehdoissa on sovittu purkamisesta ja purkuvakuuksista siten, että Winda Energy Oy vastaa purkamisesta kustannuksellaan.

1.5 Rakentamislupa

Tuulivoimalan rakentaminen edellyttää alueidenkäyttölain 131 §:n mukaista rakentamislupaa.

Ylitornion kunta on laatinut yhteistoimintasopimuksen rakennusvalvonnan hoitamisesta Rovaniemen kaupungin kanssa. Rovaniemen kaupunki toimii kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana ja hoitaa rakennusvalvontatehtävät kuntalain 54 §:n mukaisesti. Tuulivoimaloiden rakentamislupia haetaan sen jälkeen, kun tuulivoimaosayleiskaava on hyväksytty.

1.6 Metsänkäytönilmoitus

Metsälain 14 §:n (1085/2013) mukaan maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan tai hänen valtuuttamansa on tehtävä metsäkeskukselle metsänkäyttöilmoitus käsittelyalueella aiotusta kasvatushakkuusta, uudistushakkuusta, metsätuhon johdosta tehtävästä hakkuusta ja muusta hakkuusta sekä metsälain 10.2 §:ssa tarkoitettujen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyä.

Tuulivoiman tuotantoalueen rakentaminen edellyttää puuston poistoa muun muassa tuulivoimalan pystytysalueelta sekä tuulivoiman tuotantoalueelle rakennettavan tiestön alueelta. Hankkeesta vastaavan tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus Metsäkeskukselle viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Ilmoitusta tehtäessä on huomioitava metsälain 10.2 §:ssä määritellyt erityisen tärkeät elinympäristöt, joihin muun muassa lähteet lukeutuvat.

Metsälain 14.2 §:n mukaan metsänkäyttöilmoitusta ei tarvitse tehdä sähkölinjojen reunavyöhykkeiden hakkuista eikä pienialaisista tie-, sähkö- tai muun vastaavan linjan hakkuusta, jos hakkuu ei kohdistu metsälain 10.2 §:ssa tarkoitettuun erityisen tärkeään ympäristöön. Metsäkeskuksen (2022) ohjeen mukaan ilmoitus täytyy tehdä sellaista linjan hakkuusta, jonka pinta-ala on yli 0,5 hehtaarin. Näin ollen Kummunmaan ja Repojängän hanketta varten sähkönsiirtolinjan edellyttämistä hakkuista tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus.

1.7 Hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen

Ennen voimajohdon rakentamista Energiavirastolta tulee hakea sähkömarkkinalain 14 §:n (266/2017) mukaista hankelupaa suurjännitejohdon rakentamiseen. Hankelupaa edellytetään nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohdon rakentamiseen. Sähkömarkkinalain 16 §:n mukaan hankelupa on myönnettävä sellaiselle liittymisjohdolle, jolla sähkönkäyttöpaikka taikka yksi tai useampi voimalaitos liitetään lähimpään nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköverkkoon.

1.8 Erikoiskuljetuslupa

Tuulivoimahankkeen rakentamisen aikana alueelle tuotavat voimaloiden komponentit ylittävät normaalille liikenteelle sallitut mittarajat, joten kuljetukset edellyttävät tieliikennelain 159 §:ssä tarkoitetun erikoiskuljetusluvan hakemista. Erikoiskuljetusluvut myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Raskaan liikenteen kuljetuksia varten voi hakea ennakkopäätöstä Pirkanmaan ELY-keskuksen kuljetuslupayksiköltä

1.9 Lentoestelupa

Ilmailulain 158 §:n (956/2018) mukaista lentoestelupaa tulee hakea kaikille yli 60 metrin korkeuteen maan- tai vedenpinnasta ulottuville rakennelmille. Lisäksi lupaa tulee hakea esimerkiksi rakennelmalle, joka ulottuu

- yli 30 metrin korkeuteen maan- tai vedenpinnasta ja sijaitsee enintään 45 kilometrin tarkoitetun lentoaseman mittapisteestä;
- yli 30 metrin korkeuteen maan- tai vedenpinnasta ja sijaitsee enintään 12 kilometrin etäisyydellä varalaskupaikan tai muun lentopaikan kuin lentoaseman mittapisteestä; tai
- läpäisee lentoesterajapinnan.

Tässä hankkeessa tuulivoimaloiden enimmäiskorkeus on 350 metriä, joten niille tulee hakea lentoestelupaa. Lisäksi voimaloiden kokoamiseen käytettävät nosturit ovat niin korkeita, että myös nostureiden käyttö edellyttää lentoesteluvan hakemista.

Ilmailulain 158 a §:n (174/2023) mukaan lentoesteluvan myöntää hakemuksesta Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom). Ennen luvan myöntämistä Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle. Liikenne- ja viestintäviraston on selvityksen tueksi pyydettävä lausunto ilmaliikennepalveluntarjoajilta, lentopaikan pitäjiltä, lentomenetelmien suunnittelijoilta, niiltä viranomaisilta, joiden toimintaan haetulla esteellä voisi olla vaikutusta ja muilta asianosaisilta. Lentoestelupa on myönnettävä, jos lentoturvallisuus ei vaarannu ja jos suunnitellun esteen aiheuttamaa haittaa lentoliikenteen sujuvuudelle voidaan käytettävissä olevilla lentomenetelmän suunnittelukriteereillä vähentää siten, ettei se aiheuta lentopaikan pitäjälle kohtuutonta haittaa tai vaikeutta lentoliikenteen sujuvuutta.

2 Muut mahdollisesti tarvittavat luvat ja menettelyt

2.1 Voimajohdon johtoalueen lunastuslupa

Maa-alueiden lunastus 110 kV voimajohdon rakentamista varten edellyttää lunastuslain 5 §:n (264/2017) mukaista lunastuslupaa voimajohdon johtoalueen lunastamiseksi ja voimajohdon tarvitseman käyttöoikeuden supistuksen sekä lunastuskorvausten määrittämiseksi, mikäli hanketoimija ei pääse asiasta sopimukseen muuten maanomistajien kanssa. Lunastuslain 4 §:n mukaan lunastus saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii ja tällöin sen tulisi olla viimesijainen keino. Toisin sanoen lunastukseen ei tule ryhtyä, jos tavoite on mahdollista saavuttaa muilla keinoin.

Maa-alueet lunastamalla hankkeesta vastaava saa johtoalueeseen niin sanotun supistetun käyttöoikeuden, jonka perusteella voimajohto voidaan rakentaa ja sitä voidaan käyttää sekä pitää kunnossa. Johtoalue muodostuu puuttomasta

johtoaukeasta sekä johtoaukea molemmin puolin sijaitsevista reunavyöhykkeistä. Käyttöoikeuden lunastus ylittää koko reunavyöhykkeelle ja sen ulkorajaa pidetään niin kutsuttuna rakennusrajana rakennuksille tai rakenteille voimajohdon läheisyydessä. Kahden voimajohdon välinen etäisyys on tyypillisesti pienempi kuin uuden johtoalueen leveys. Tämän vuoksi lunastettavan alueen tarve pienenee muutamalla metrillä, kun voimajohto sijaitsee olemassa olevan voimajohdon rinnalla.

Lunastuslupahakemuksen valmistelee työ- ja elinkeinoministeriö ja lunastusluvan myöntää valtioneuvosto. Kuitenkin niissä tapauksissa, joissa lunastuslupaa haetaan voimajohtoa varten eikä lunastusluvan antamista vastusteta tai kysymys on yleisen ja yksityisen edun kannalta vähemmän tärkeästä lunastuksesta, lunastuslupahakemuksen käsittelee ja lupa-asian ratkaisee Maanmittauslaitos.

2.2 Purkamislupa

Voimaloiden purkaminen edellyttää rakentamislain mukaista (751/2023) purkamislupaa ellei osayleiskaavassa tai rakentamisluvassa määrätä purkamisesta.

Rakentamislain 55 §:ssä säädetään rakennuksen purkamisluvasta ja purkamisilmoituksesta. Yleiskaavoitetulla alueella purkamislupaa tulee hakea, jos yleiskaavassa niin määrätään. Tuulivoimaosayleiskaavoissa ei yleensä ole annettu määräyksiä tuulivoimaloiden purkamisluvista (Hannes Snellman Oy 2023).

Vaikka tuulivoimalan purkaminen ei edellyttäisi purkamisluvan hakemista, tuulivoimalan purkamisesta täytyy tehdä rakentamislain 55 §:ssä tarkoitettu purkamisilmoitus. Lainkohdan mukaan rakennuksen tai sen osan purkamisesta tulee ilmoittaa kirjallisesti kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamistyöhön ryhtymistä. Ilmoituksen saanut rakennusvalvontaviranomainen voi mainitun ajan kuluessa perustellusta syystä vaatia purkamisluvan hakemista. Ylitornion kunnan rakennusvalvontaviranomaisena toimii Rovaniemen kaupunki, jonka kanssa Ylitornion kunta on laatinut yhteistoimintasopimuksen rakennusvalvonnan hoitamisesta.

2.3 Liittymälupa maantiehen

Palovaarantie ja Väystäjantie ovat yleisiä teitä, mistä syystä hanke todennäköisesti tarvitsee liittymäluvan vähintään tuotantoalueelle johtavan tien tai teiden liittymien parantamiseen.

2.4 Luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa

Luonnonsuojelulain (9/2023) tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistäminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen, kansalaisten luonnontuntemuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen sekä luonnontutkimuksen edistäminen. Lakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon. Luonnonsuojelulaki sisältää useita alueiden tai lajien suojeluun liittyviä kieltoja ja määräyksiä.

Joissain tapauksissa luonnonsuojelulain mukaisiin määräyksiin voidaan hakea poikkeamislupaa. Laissa säädetään seuraavista poikkeusluvista:

- lupa poiketa yksityisen suojelualueen rauhoitusmääräyksistä (54 §)

- lupa poiketa luontotyyppin hävittämis- tai heikentämiskiellosta (66 §)
- lupa poiketa eläinlajin rauhoituksesta (70 ja 83 §)
- lupa poiketa suurten petolintujen pesäpuiden suojelusta (73 ja 83 §)
- lupa poiketa kasvilajien rauhoituksesta (74 ja 83 §)
- lupa poiketa erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelusta (77 ja 83 §)
- lupa poiketa Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta (78 ja 83 §)
- lupa poiketa Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelusta (79 ja 83 §)

Jos Kummunmaan ja Repojängän tuulivoimahankkeessa vaikutusten arvioinnin tai jatkosuunnittelun yhteydessä ilmenee tarve luonnonsuojelulaista määräyksistä poikkeamiselle, poikkeuslupaa haetaan Lapin ELY-keskukselta paitsi, jos haetaan poikkeamista luonnonsuojelulain 70 §:n asetuille lintuja koskeville rauhoitussäännöksille. Tällöin lupahakemuksen käsittelee Varsinais-Suomen ELY-keskus.

2.5 Lupa kaapeleiden ja johtojen sijoittamiseen yleiselle tiealueelle

Maantien tiealueelle sijoitettavien kaapeleiden, johtojen ja putkien sijoittamiselle tarvitaan ELY-keskuksen lupa.

2.6 Lupa tasoristeyksen lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, tienpitäjän on ratelain 28 a §:n (998/2018) mukaan haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava lupa Väylävirastolta. Luvan hakemisen yhteydessä sovitaan Väyläviraston kanssa mahdollisista tasoristeyskansien vahvistamisista ja leventämisistä.

Jos tuulivoimaloiden osien erikoiskuljetuksiin suunnitellut reitit ylittävät tasoristeyksiä, luvan hakeminen Väylävirastolta voi olla tarpeen tässä hankkeessa.

2.7 Maa-aineksen ottolupa

Mikäli hankkeessa tarvittavia maa-aineksia otetaan muualta kuin jo luvan omaa-valta maa-aineksenottoaikalta, tarvitaan maa-aineksen ottamiseen asianomaisesta kunnasta haettava maa-ainelain 4 §:n mukainen lupa. Ylitornion kunta on laatinut yhteistoimintasopimuksen ympäristövalvonnan hoitamisesta Rovaniemen kaupungin kanssa. Rovaniemen kaupunki toimii kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana ja hoitaa ympäristövalvontatehtävät kuntalain 54 §:n mukaisesti.

2.8 Muinaismuistolain kajoamislupa

Kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolain (295/1963) nojalla ilman erillistä päätöstä. Muinaismuistolain 11 §:n (428/2019) mukaan kiinteään muinaisjäännökseen kajoamiseen voidaan myöntää kajoamislupa, jos muinaisjäännös tuottaa merkitykseensä nähden kohtuutonta haittaa. Kajoamisluvan myöntää Museovirasto (11 a §, 428/2019).

Muinaismuistolaista poikkeamisen tarve selviää hankkeen tarkemman suunnittelun myötä, kun tuulivoimaloiden ym. hankkeen vaatiman infrastruktuurin rakennuspaikat on selvitetty.

2.9 Natura-arviointi

Natura 2000 -verkosto on Euroopan yhteisön kattava ekologinen verkosto. Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:ssä säädetään, että jos hanke joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Kummunmaan ja Repoängän tuotantoalueen lähellä sijaitseviin Natura-alueisiin laaditaan Natura-arvioinnin tarpeen arviointi hankkeen YVA-ohjelmavaiheessa. Mikäli Natura-arviointi todetaan tarpeelliseksi, ne laaditaan hankkeen YVA-selostusvaiheessa.

2.10 Vesilain mukainen lupa

Tuulivoiman tuotantoalueen, sähkönsiirtolinjan rakentaminen tai maa-ainesten ottaminen voi edellyttää vesilain mukaista lupaa, mikäli rakentamisella on vesistövaikutuksia. Vesilain mukaisesta yleisestä luvanvaraisuudesta säädetään vesilain 3 luvun 2 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää ja kyseisestä muutoksesta aiheutuu jokin kyseisen pykälän 1 momentin luettelossa määritellyistä muutoksista. Tuulivoiman tuotantoalueen perustamisen, voimajohdon rakentamisen ja maa-ainesten ottamisen osalta huomionarvioisia ovat muun muassa seuraavat muutokset:

- muutos aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista (2 kohta)
- muutos olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käytökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä (5 kohta)
- vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen (8 kohta).

Lisäksi luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla. Lupaviranomainen voi kuitenkin yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen kiellosta, jos mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Tässä vaiheessa suunnittelua ei ole tiedossa, että Kummunmaan ja Repoängän hankkeelle tulisi hakea vesilain mukaista lupaa. Jos lupatarve ilmenee, lupaa haetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

2.11 Voimajohtoalueen tutkimuslupa

Ennen lunastuksen toimeenpanoa voidaan myöntää lunastuslain 84 §:n mukainen lupa lunastuksen kohteeksi aiotun alueen kuten voimajohtoreitin tutkimiseen. Tutkimustyössä ei saa puuttua maanomistajan tai muun oikeudenhaltijan oikeuteen enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä, eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä. Tutkimusluvan myöntää Maanmittauslaitos.

2.12 Ympäristölupa

Tuulivoimahankkeessa ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan hakeminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi tuulivoimarakentamisen, maaperän ainesten ottamisen, kiviaineksen murskauksen tai maankaatopaikan perustamisen vuoksi. Ympäristölupahakemuksen ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai tietyissä ympäristönsuojelulain 34 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 1 §:ssä (50/2019) määritellyissä tapauksissa valtion ympäristölupaviranomainen. Ympäristölupahakemus kuuluu valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi esimerkiksi silloin, jos toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavissa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle. Lapin maakunnan alueella valtion ympäristölupaviranomaisena toimii Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Ylitornion kunta on laatinut yhteistoimintasopimuksen ympäristövalvonnan hoitamisesta Rovaniemen kaupungin kanssa. Rovaniemen kaupunki toimii kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana ja hoitaa ympäristövalvontatehtävät kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Tuulivoiman tuotantoalueen perustaminen voi edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan toiminnalle on oltava ympäristölupa, jos siitä saattaa aiheutua ympäristöön naapurussuhdelain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Tuulivoimaloiden osalta kohtuutonta rasitusta voi tyypillisimmin syntyä käyntiäänestä (melu) tai lapojen pyörimisen seurauksena syntyvästä välkkeestä (valo). Rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, voimakkuus ja kesto. Lisäksi on huomioitava rasituksen syntymisen ajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Mikäli tuulivoimahankkeessa tarvittavia maaperästä otettavia aineksia otetaan muualta kuin jo luvan omaavalta maa-aineksenottoapaikalta, maa-aineksen ottamiseen tarvitaan tietyssä tapauksessa ympäristölupa. Ympäristönsuojelulain liitteen 1 (taulukko 2, kohdan 7 alakohdat c ja e) mukaan ympäristölupa tarvitaan, mikäli kyse on kivenlouhimosta tai sellaisesta muusta kuin maanrakennustoimintaan liittyvästä kivenlouhinnasta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää, tai mikäli kyseessä on kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Edellä mainittua vähäisempään toimintaan-kin on haettava ympäristölupaa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Jätelain (646/2011) hallituksen esityksessä (HE 199/2010 vp) todetaan, että rakennustoiminnassa syntyvä pilaantumaton maa-aines tai muu luonnon aines, joka hyödynnetään varmasti ja suunnitelmallisesti aineksen ottamispaikalla ilman

muuntamistoimia, ei oikeuskäytännön mukaan ole jätettä. Näin ollen sen hyödyntäminen ei myöskään edellytä jätelain nojalla ympäristölupaa (Ympäristöministeriö 2020). Kummunmaan ja Repojängän tuulivoimahankkeen maarakentamisessa todennäköisesti hyödynnetään rakentamistoiminnan aikana alueelta irrotettuja puhkaita ylijäämämaita. Niiden hyödyntämisestä ilmoitetaan vakiintuneen käytännön mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos tuulivoiman tuotantoalueen rakentamisen yhteydessä poistettujen ylimääräisten maamassojen läjitystä varten perustetaan maankaatopaikka, maankaatopaikalle tulee hakea ympäristölupaa (ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 1 kohdan 13 alakohta e sekä taulukon 2 kohdan 13 alakohta f). Kummunmaan ja Repojängän hankkeessa rakentamisen yhteydessä poistetut maamassat pyritään lähtökohtaisesti hyödyntämään alueen rakentamisessa.

2.13 Sopimus kantaverkkoon liittymisestä ja kantaverkkosopimus

Sähkömarkkinalain 20 §:n (1430/2014) verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät voimalaitokset toiminta-alueellaan. Liittymä on kytkettävä sähköverkkoon 24 kuukauden kuluessa liittymissopimuksen tekemisestä, jos liittymän kytkemisen edellyttämät verkonhaltijan investoinnit sähköverkkoon on mahdollista toteuttaa tässä ajassa verkonhaltijan kannalta kohtuullisesti ja verkon käyttäjien suhteen syrjimättömästi.

Ennen kantaverkkoliittymän käyttöönottoa ja jännitteenantoa Fingrid Oyj ja edellä mainitun liittymissopimuksen haltija sopivat sähkönsiirrosta kantaverkkosopimuksella. Sopimus edellyttää, että kantaverkkoliittymän tekniset ehdot on täytetty, asiakkaalla on voimassa oleva liittymissopimus ja avointa sähköntoimitusta koskeva sopimus. (Fingrid Oyj 2024.)

Kummunmaan ja Repojängän tuulivoiman tuotantoalue liitetään 110 kV maakaapelilla Karhakkamaan tai Martimon suunnitteilla oleville sähköasemille, mistä tehdään sopimus kyseisen sähköaseman omistajan kanssa. Valitulla sähköasemalla jännite nostetaan 400 kV:n ja voimajohto liitetään Fingridin sähköasemalle. Valitun sähköaseman omistajan tulee sopia kantaverkkoon liittymisestä ja sähkönsiirrosta Fingrid Oyj:n kanssa.

Mikäli Karhakkamaan tai Martimon sähköasemalle liittymisestä ei päästä sopimukseen, tulee hankkeen selvittää mahdollinen vaihtoehtoinen liittymistapa kantaverkkoon. Siinä tapauksessa on mahdollista, että hankkeen tulee sopia kantaverkkoon liittymisestä ja sähkönsiirrosta suoraan Fingrid Oyj:n kanssa.

2.14 Risteämälausunto

Mikäli suunniteltu sähkönsiirtoreitti risteää olemassa olevan voimajohdon kanssa, edellyttää se risteämälausunnon pyytämistä kyseisen voimajohdon johtoalueen lunnastaneelta verkkoyhtiöltä. Lausunnossa verkkoyhtiö antaa reunaehdot rakentamiselle. (Anteroinen 2021 ja Caruna Oy 2024.)

Lähteet:

Alueidenkäyttölaki (132/1999). <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/132>

Anteroinen, S. (2021). Ilman risteämäläusuntoa ei urakka etene. Fingrid-lehti, julkaistu 23.4.2021. Haettu 27.2.2024 osoitteesta <https://www.fingridlehti.fi/ilman-risteamalausuntoa-ei-urakka-etene-2/>

Fingrid Oyj (2024). Liittymissopimus ja liittymismaksut. Haettu 27.2.2025 osoitteesta <https://www.fingrid.fi/kantaverkko/liitynta-kantaverkkoon/liittymissopimus/>

Hannes Snellman Oy (2023). Selvitys tuulivoimaloiden purkamista koskevasta lainsäädännöstä. Muistio 8.9.2023. <https://ym.fi/documents/1410903/40549091/Selvitys+tuulivoimaloiden+purkamista+koskevasta+lainsaadannosta+8.9.2023.pdf/>

Ilmastolaki (423/2022). <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220423>

Ilmailulaki (956/2018). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180965>

Ilmailulaki (174/2023). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230174>

Jätelaki (646/2011) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2011/646>

Kuntalaki (410/2015) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/410>

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1920/26>

Laki metsälain muuttamisesta (1085/2013). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131085>

Lunastuslaki (264/2017). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170264>

Luonnonsuojelulaki (9/2023). <https://finlex.fi/fi/laki/smur/2023/20230009>

Maa-aineslaki (555/1981) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1981/555>

Maanvuokralaki 258/1966 <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1966/258>

Metsäkeskus (2022). Metsänkäyttöilmoitukset erilaisten linjahakkuiden yhteydessä. Ohje 30.5.2022. <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/metsankayttoilmoitus-linjahakkuut-ohje.pdf>

Muinaismuistolaki (295/1993). <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1963/19630295>

Muinaismuistolaki (428/2019). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190428>

Rakentamislaki (751/2023). <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/751>

Ratalaki (998/2018). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180998>

Sähkömarkkinalaki (266/2017). <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170266>

Tieliikennelaki 729/2018 <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/729>

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/713>

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (50/2019) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadostokoelma/2019/50>

Vesilaki (587/2011). <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>